

Oide

Tacú leis an bhFoghlaim
Ghairmiúil i measc Ceannairí
Scoile agus Múinteoirí

Supporting the Professional
Learning of School Leaders
and Teachers

Turas Foghlama an Scoláire a Shaibhriú tríd an gCur Chuige Comhtháite

Seisiún a Dó

Intinní Foghlama do Sheisiún a Dó

I rith an tseisiúin seo:

- Aimseofar deiseanna chun téacsanna éisteachta a úsáid chun cumas cumarsáide a fhorbairt, ag baint leas as an gCur Chuige Comhtháite.

Cáipéis Shuntasach

Oide

“

*Labhrann gach cúinne
den leathinis seo liom
ina teanga féinig,
teanga a thuigim*

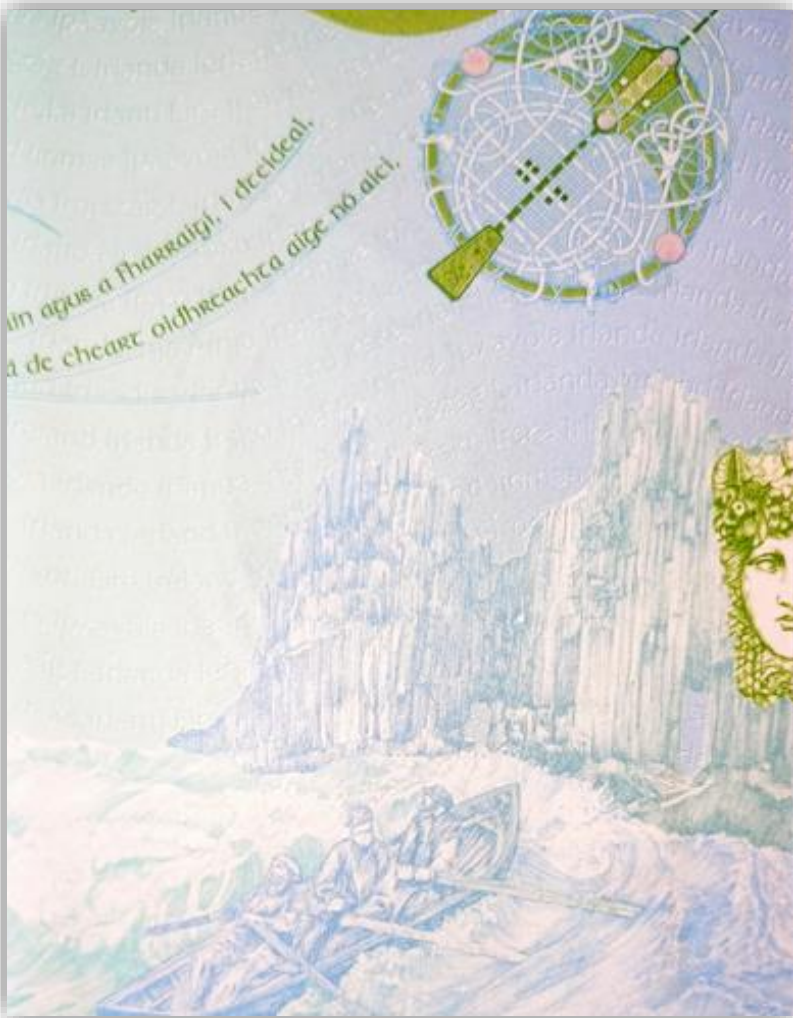
Nuala Ní Dhomhnaill

”

Cén cháipéis oifigiúil é seo?

Cén radharc atá ann?

Cé atá ann?

Ábhar Dualgais do Shonraíocht Ghaeilge na Sraithe Sóisearaí - T1

Oide

Samplaí ón Liosta d'Ábhar Dualgais

- Amhrán an Chuigéil
- Beauty Deas an Oileáin
- Port na bPúcaí
- An Saol Rúnda
- Filleadh ar an gCathair
- Labhairamach.com

An Roinn Oideachais
Department of Education

Circular Letter 0086/2024

To the Principals and Boards of Management of Second-Level Schools and Special Schools, and to the Chief Executives of Education and Training Boards

Prescribed material for Junior Cycle Irish

Specification for Junior Cycle Irish: Irish-medium schools (T1) (2023) and

Specification for Junior Cycle Irish: English-medium schools (T2) (2023)

(For students presenting for Final Examination in 2027, 2028 and 2029)

Introduction

The Department of Education wishes to inform the management authorities of second-level schools, and of special schools providing students with a Junior Cycle programme aligned with level 3 of the National Framework of Qualifications, of the updated prescribed material for the second and third year of the Specification for *Junior Cycle Irish: Irish-medium schools (T1) (2023)* and the Specification for *Junior Cycle Irish: English-medium schools (T2) (2023)*.

This update arises from a review of the list of texts, undertaken by the National Council for Curriculum and Assessment (NCCA), as announced in 2023. These prescribed materials apply to the cohort of students who will undergo final examination in 2027, 2028 and 2029.

This circular sets out the prescribed materials for:

- The Specification for *Junior Cycle Irish: Irish-medium schools (T1) (2023)* which is aimed at native speakers and learners of Irish who study subjects, other than English, through the medium of Irish.

And

- The Specification for *Junior Cycle Irish: English-medium schools (T2) (2023)* which is aimed at students who use Irish as a second language and are mainly in schools which operate through the medium of English.

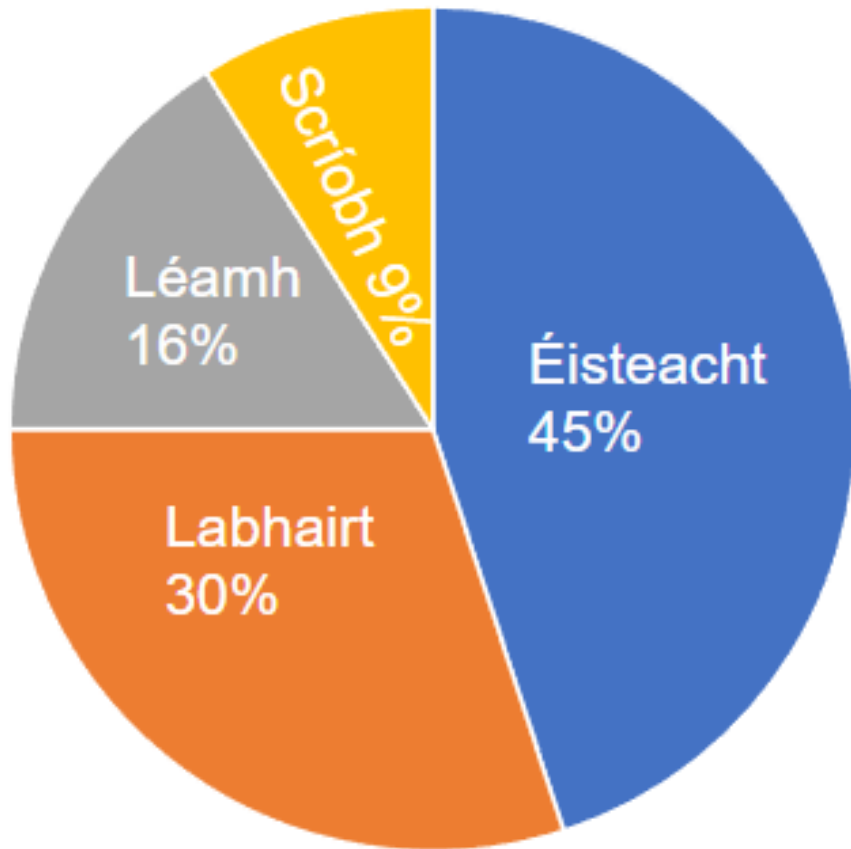
Those reading this Circular should note that the prescribed texts listed in circular 0015/2023 are superseded by this Circular.

Scileanna Éisteachta agus Cumas Cumarsáide

Oide

Tábhacht scil na héisteachta le linn cumarsáide

I do rang féin, an leagann tú an bhéim chéanna ar fhorbairt na scileanna éisteachta?

(Próiseas na Cumarsáide Idirphearsanta, 2001)

Céimeanna Éisteachta

Oide

Céim 1: Tuar a dhéanamh

Céim 2: Éisteacht le haghaidh brí

Céim 3: Éisteacht le haghaidh eolas barrthábhachtach

Céim 4: Éisteacht le haghaidh eolas mionsonraithe

(Curtha in oiriúint ó
Ollscoil Cambridge, 2024)

An Cur Chuige Comhtháite i nGníomh

Oide

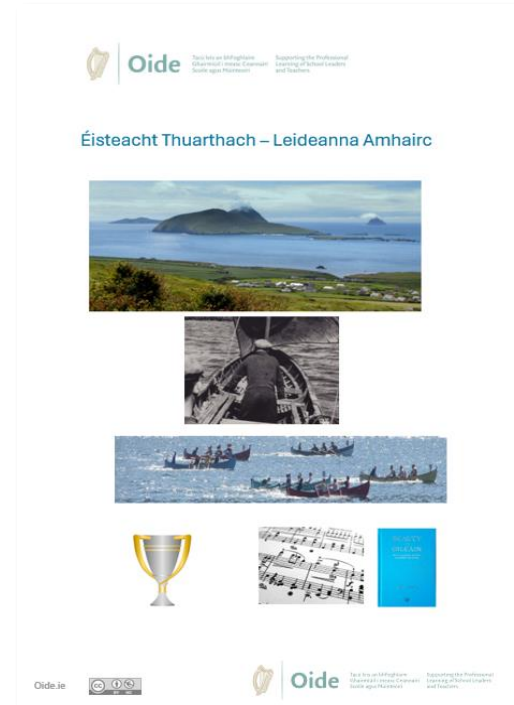
- Béim ar chumas cumarsáide
- Comhtháthú idir na scileanna teanga
- Féinfheasacht an fhoghlaimeora
- Feasacht teanga agus chultúrtha

Céim 1 – Tuar a dhéanamh

Tuar ar ábhar an amhráin

Oide

COLÁISTE
GHOBNATAN
BAILE MHC ÍRE, CO. CHORCAÍ

T.F. 1.19: páirt ghníomhach a ghlacadh i gcomhráite (obair ghrúpa san áireamh) ag fiosrú, ag ceistiú agus ag forbairt tuairimí pearsanta agus ag freagairt go cuí le linn an chomhrá

Céim 2 – Éisteacht le haghaidh Brí

Oide

An tuiscint ghinearálta a fháil

RTE NEWS SPORT ENTERTAINMENT BUSINESS LIFESTYLE CULTURE PLAYER TV RADIO

GAEILGE • Learning Irish Beo ar Éigean Nuacht Raidió na Gaeltachta

Ceol agus amhráin caomhnaithe ag Beauty Deas an Oileáin

Nuashonraithe / Dé Luain, 8 Lún 2022 09:23

Seoladh Beauty an oileáin in ionad an Bhlascaoid.
MÍR • 12 NÓIM • 05 LÚNASA 22 • AN SAOL Ó DHEAS

00:00 12:50

Scaip Open

-15 +30

Oide Tacú leis an bhFoghlaim Ghairmiúil i measc Ceannairí Scoile agus Múinteoirí Supporting the Professional Learning of School Leaders and Teachers

Éisteacht le hAghaidh Brí

ar fud na dúiche ar an oileán
Corca Dhuibhne leabhar
pobal Beauty an Oileáin
teanga caomhnú
Ionad an Bhlascaoid oidhreacht
muintir traidisiúin
amhráin agus ceol fiontar iontach

Oide.ie

Oide Tacú leis an bhFoghlaim Ghairmiúil i measc Ceannairí Scoile agus Múinteoirí Supporting the Professional Learning of School Leaders and Teachers

T.F. 1.2: éisteacht chun brí nó sonraí faoi leith agus argóintí comhleanúnacha a thuiscint

Tacaíocht do na foghlaimeoirí go léir

Conas a chabhraíonn straitéis ar nós
'scamall focal' tuiscint ghinearálta a
fháil ar bhlúire éisteachta?

Céim 3 – Éisteacht le haghaidh Eolas Barrthábhachtach

Eolas tábhachtach a bhailiú

Oide

T.F. 1.6: píosaí éisteachta a roghnú go criticiúil agus iad a roinnt ag baint úsáid as teicneolaíochtaí digiteacha

Céim 3 – Éisteacht le haghaidh Eolas Barrthábhachtach

Oide

Smaoinigh, Péireáil, Roinn

1. Éist leis an bpíosa.

2. Smaoinigh ar an eolas is tábhachtaí sa phíosa seo.

3. Breac nóta de (cúig phointe)

4. Roghnaigh na pointí is tábhachtaí idir beirt (cúig phointe)

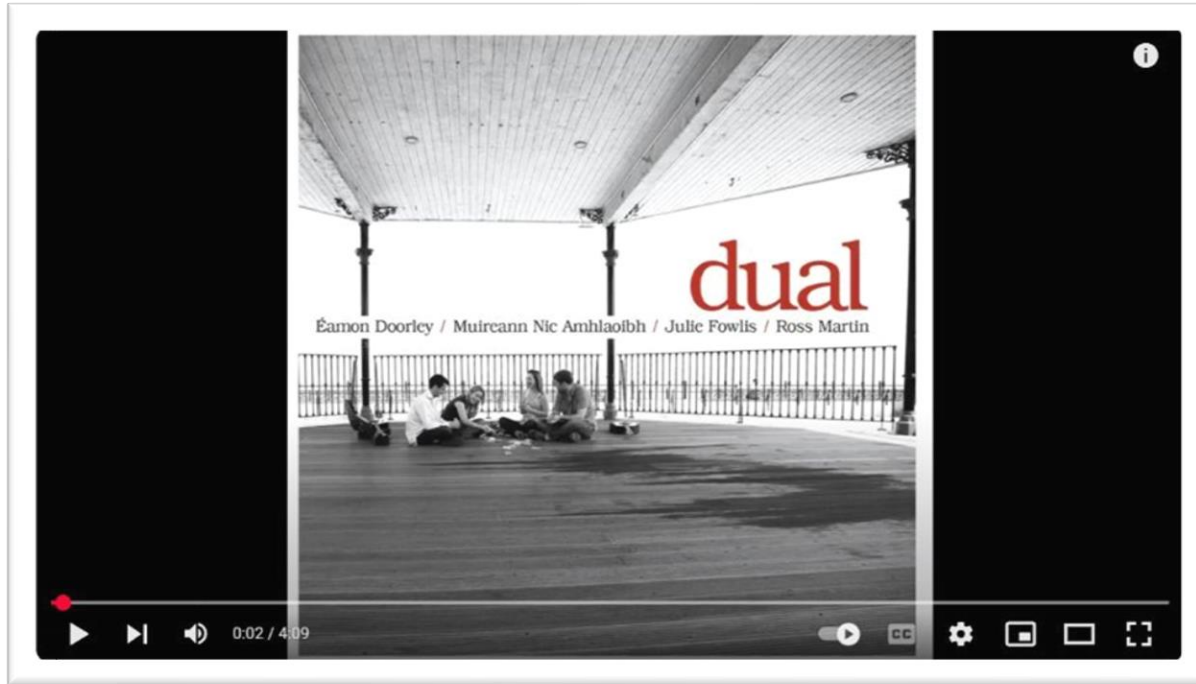

5. Roinn na pointí is tábhachtaí leis an seomra

Céim 4 – Éisteacht le haghaidh Eolas Mionsonraithe

Oide

Oide Tacú leis an bhFoghlaim Ghairmiúil i measc Ceannairí Scoile agus Múinteoirí Supporting the Professional Learning of School Leaders and Teachers

Éisteacht le hAghaidh Eolas Mionsonraithe

Clár Rogha

Éist le véarsa amháin agus scríobh síos 5 fhocal a chloiseann tú.	Tar éis duit an t-amhrán a chloisteáil, scríobh 3–4 abairt ag miniú céard atá ag tarlú.	Deán taifead ort féin ag léamh dhá véarsa den amhrán.
Éist leis an amhrán agus scríobh 5 ráiteas — 3 fhíor, 2 bhréagach.	Scríobh 5 cheist bunaithe ar an méid a chuala tú sa véarsa is fearr leat.	Roghnaigh líne amháin agus minigh cad is brí leis.
Scríobh cad a mhóthaigh tú agus tú ag éisteacht leis an amhrán.	Deán rólghlacadh le duine ón Oileán — minigh conas a mhóthaigh tú tar éis an bhua.	Éist leis an amhrán agus tarraing íomhá a léiríonn ceann de na radhairc san amhrán.

Oide.ie Tacú leis an bhFoghlaim Ghairmiúil i measc Ceannairí Scoile agus Múinteoirí Supporting the Professional Learning of School Leaders and Teachers

T.F. 1.4: teanga labhartha chruinn, shaibhir, chanúnach a thuiscint

An Fhoghlaim Chéimneach

Lucht éisteachta a chruthú do na scoláirí

Treoir:

- I mbeirteanna, scríobh script don fhíseán seo.
- Déan taifead air.
- Lig do ghrúpa sa rang eile éisteacht leis.

An Fhoghlaim Chéimneach

'nótaí ar nós taibhsí
ó shaol nach ann dó níos mó
oiléan tréigthe
is na míolta móra
ag ceiliúradh
amhrán náisiúnta an Bhlascaoid
Port na bPúcaí.'

**Breannán Ó Beaglaoich, Andrea Palandri,
Sile Denvir, Dairena Ní Chinnéide**

MÍR • 11 NÓIM • 24 FEABHRA • AN SAOL Ó DHEAS

Ag seoladh leabhar filíochta agus CD i dTigh Bhruic ag Scoil Cheoil an Earraigh.

Ceol:
Quinns/Piper's Despair/Paddy Cronin's le Andrea Palandri
Port na bPucaí le Sile Denvir

Dánta:
Port na bPucaí le Dairena Ní Chinnéide
An Balle Seo 'Gainne do Bhreannán Ó Beaglaoich le Dairena Ní Chinnéid

RTÉ RAIDÍO
92-9

00:00 11:44

Scaip

-15 +30

‘Port na bPúcaí’ le Dairena Ní Chinnéide in *Poll na mBabies*

An Litríocht agus an Éisteacht

Agallamh idir scoláirí ó
Phobalscoil Chorca Dhuibhne
Agus Sláine Ní Chathalláin
maidir le tábhacht na litríochta
agus scileanna éisteachta

Roinn B	Léamh, Ceapadóireacht agus Litríocht	225 marc												
Ceist 4														
Léigh an síoch seo a leanas agus freagair na ceisteanna ar fad a ghabhann leis. (65 marc)														
Seanchas Chorca Dhuibhne agus go leor eile ar fáil i leabhar nua														
1. Bailiúchán seanchais, stair áitiúil, scolaithe seoihe agus nathanna cainte atá sa leabhar <i>Nain</i>, a bhailigh Sláine Ní Chathalláin óna seanmháthair, Máirín Uí Chathalláin. Is craolóir le RTE Raidió na Gaeltachta agus amhránaí aitheanta ar an sean-nós i Sláine. Is leabhar taitneamhach é <i>Nain</i> do gach duine, idir óg agus aosta, dar le Sláine Ní Chathalláin. "Cé gur seanhéan i Nain anois, ní leabhar do sheandaoine amháin é." 2. "Tá seanchas, scolaithe móra agus scolaithe beaga sa leabhar <i>Nain</i>, a bhailigh Nain Féin ag athrú dom nuair a bhi mé i mo ghasúr. Tá scolaithe ann a bhaineann leis an lá inniu. Tá scolaithe spéisiúla ann faoi bhfarraige agus faoi saol fadó," a dúirt Sláine. Tá 22 calibdi ar fad sa leabhar agus fágtear kargas ann ar chaoi Nain. Tugtar mionleas sa leabhar faoi Arda Mór, an baile fearainn inar tógadh í. "Tá mapa an-speisialta den Arda Mór sa leabhar, an baile fearainn garb as do Nain. Chomh maith leis sin, tá ainmneacha na ngorta agus ainmneacha bóithríne beaga ann, ainmneacha nach mbeadh ar eolas go forleathan ag na daoine sa lá atá inniu ann," dar le Sláine. 3. "Dúirt Sláine Ní Chathalláin gur bhráith sí go raibh dualgas uirthi cuid de nathanna agus seanchais a mamó a chaomhnú. "Gach aon lá bím ag foghlaim focail nua nó nathanna cainte nua ó Nain. Bhraith mé go raibh dualgas orm iad sin a chaomhnú nó bheadh dearmad dianta agam orthu mura mbeidís scríofa sin agam. Thosaigh mé ag talfadadh fisleán de físeán agus á gair ar na meáin shóisialta. Bhí an-éileamh orthu agus mar sin mhóthaigh mé dualgas de shaghas iad a bhaill le chéile i gnuasach éigin chun go mbeidís ann go deo," a dúirt sí. De réir mar a bhí na fisleáin á gair amach bhí níos mó agus níos mó daoine ag cur suime sna tuairimí a bhí ag Nain faoi rudal a bhí ag titim amach sa saol. 4. "Is minic a cuireadh an cheist, cad a déarfadh Nain faoi seo? Ba as sin a d'escail an smaoineamh don leabhar." Cé go bhfuil go leor cainte faoi leabhar agus faoi Nain Féin, deir Sláine nach bhfuil aon suntas á thabhairt ag a mháthair chríonna do sin. "Tá an-sam á chur sa leabhar agus go leor cainte faoi. Tháinig na nuachtáin áitiúla chun cainte léi. Ní thuigean sí in aon chor an fáil a bhfuil an oiread suime á chur sa mhéid atá le rá aici sna fisleáin ar na meáin shóisialta ach bíom a lán daoine ag caint faoi na fisleáin sin. Bhí scolaithe seoihe ag gach duine fadó ach tá na daoine sin ar fad caillte anois agus na scolaithe caillte leo."														
(a) Cuir in iúl có acu fíor nó bréagach atá na habairtí seo a leanas. (Alt 1) Cuir tic (✓) sa bhosca ceart. <table border="1"><thead><tr><th></th><th>Fíor</th><th>Bréagach</th></tr></thead><tbody><tr><td>(i) Tá seanchas agus scolaithe iontach ar fáil i leabhar <i>Nain</i>.</td><td>☐</td><td>☐</td></tr><tr><td>(ii) Is amhránaí agus scolaithe ó Raidió na Gaeltachta atá i leabhar <i>Nain</i>.</td><td>☐</td><td>☐</td></tr><tr><td>(iii) Tá an leabhar <i>Nain</i> taitneamhach do dhaoine óga agus aosta.</td><td>☐</td><td>☐</td></tr></tbody></table>				Fíor	Bréagach	(i) Tá seanchas agus scolaithe iontach ar fáil i leabhar <i>Nain</i> .	☐	☐	(ii) Is amhránaí agus scolaithe ó Raidió na Gaeltachta atá i leabhar <i>Nain</i> .	☐	☐	(iii) Tá an leabhar <i>Nain</i> taitneamhach do dhaoine óga agus aosta.	☐	☐
	Fíor	Bréagach												
(i) Tá seanchas agus scolaithe iontach ar fáil i leabhar <i>Nain</i> .	☐	☐												
(ii) Is amhránaí agus scolaithe ó Raidió na Gaeltachta atá i leabhar <i>Nain</i> .	☐	☐												
(iii) Tá an leabhar <i>Nain</i> taitneamhach do dhaoine óga agus aosta.	☐	☐												

Ceist Mhachnaimh

Cad iad na féidearthachtaí éisteachta eile a bhaineann leis an litríocht?

Éisteacht ar Mhaithe le Taitneamh

Cad iad na deiseanna atá ag
do scoláirí éisteacht le
Gaeilge ar mhaithe le
taitneamh a bhaint aisti?

*‘Spreagtar an scoláire chun tuiscint agus meas a bheith aige ar litríocht
na Gaeilge ar mhaithe le taitneamh agus tairbhe a bhaint as an litríocht.’*

(Sonraíocht Ghaeilge na Sraithe Sóisearaí T1, 2023, lch 7)

Éisteacht ar Mhaithe le Taitneamh

*"Éist le fuaim na habhann
agus gheobhaidh tú
breac."*

Seanfhocal

Cleachtas Comhoibríoch

Cleachtas Comhoibríoch – Cuid 1

Saothar Litríochta	Stáisiún	Acmhainní

Toradh Foghlama

Toradh Foghlama

Oide

Tacú leis an bhFoghlaim
Ghairmiúil i measc Ceannairí
Scoil agus Múinteoirí

Supporting the Professional
Learning of School Leaders
and Teachers

Oide.ie

Cleachtas Comhoibríoch – Cuid 2

Scileanna agus Straitéisí Éisteachta	Scileanna agus Straitéisí Éisteachta	Scileanna agus Straitéisí Éisteachta

Toradh Foghlama

Toradh Foghlama

An t-ionchuimsiú san áireamh:

Féinmheastóireacht an Scoláire i leith na Scileanna Éisteachta

Oide

An Roinn Oideachais
agus Scileanna

Sonraíocht Ghaeilge na Sraithe Sóisearaí

Scoileanna a fheidhmíonn trí
mheán na Gaeilge (T1)

33

Sonraíocht Ghaeilge
na Sraithe Sóisearaí
(T1)

Aguisín B: Na Leibhéil
Chomhchoiteanna
Tagartha - an eangach
féinmheasúnaithe

Aguisín B: Na Leibhéil Chomhchoiteanna Tagartha - an eangach féinmheasúnaithe

Tuiscint

Éisteacht

- A1** Is féidir liom focail choitianta agus fráisí an-bhunúsach mar gheall orm féin, ar mo theaghlach agus ar mo gharthimpeallacht nithiúil a aithint nuair a labhraíonn daoine go mall agus go soiléir.
- A2** Is féidir liom fráisí agus an stór focal is airde minicíocht a bhaineann le réimsí lena ngabhann an abharthacht phearsanta is láithrí a thuiscint (m.sh. faisnéis an-bhunúsach phearsanta agus teaghlach, siopadóireacht, an ceantar áitiúil, fostaíocht). Is féidir liom an príomhphointe a thuiscint i dteachtaireachtaí agus i bhfógraí atá gearr, soiléir agus simplí.
- B1** Is féidir liom na príomhphointe a thuiscint i ngnáthchaint shóisleir agus chaighdeánach ar chúrsaí coitianta a bpléáir go rialta leo san áit oibre, ar scoil, le linn caitheamh aimsire, srl. Is féidir liom an príomhphointe a thuiscint i mórán clár raidió agus teilifíse ar chúrsaí reatha nó ar thopaicí a bhfuil spéis phearsanta nó ghairmiúil agam iontu nuair a dhéantar na pointí go measartha mall agus go soiléir.
- B2** Is féidir liom caint fhada agus léachtaí fada a thuiscint agus línte argóinte casta a leanúint fad atá cur amach réasúnta agam ar an topaic. Is féidir liom formhór na gclár nuachtas agus cúrsaí reatha ar an teilifís a thuiscint. Is féidir liom formhór na scannáin sa chumhant chaighdeánach a thuiscint.
- C1** Is féidir liom caint fhada a thuiscint fiú amháin i gcás racha bhfuil struchtúr soiléir uirthi agus i gcás gur intuigthe atá an caidreamh, agus ní curtha in iúl go follasach. Is féidir liom clár theilifíse agus scannáin a thuiscint gan mórán dua.
- C2** Níl aon deacracht agam aon chineál teanga labhartha a thuiscint, bíodh sí beo nó craolta, fiú amháin i gcás go labhraítear ag luas tapa an chainteora dhúchais, fad atá roinnte ama agam chun dul i dtaithí ar an mílhas.

Intinní Foghlama do Sheisiún a Dó

Súil Siar

Oide

Ba chóir go mbraitheadh sibh níos muiníní i dtaca le

- Deiseanna a aimsiú chun téacsanna a úsáid chun cumas cumarsáide a fhorbairt, ag baint leas as an gCur Chuige Comhtháite agus as an Dearadh Uilíoch don Fhoghlaim.